

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๑๗ /๒๕๕๒

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๑๑/๒๕๕๒

วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

เรื่อง นางสาวทิพรัตน์ อมตสกุล (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ กรณีพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๔ (๑) และคำวินิจฉัยสั่งการของคณะกรรมการการเลือกตั้งขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ว่า นางสาวทิพรัตน์ อมตสกุล (ผู้ร้อง) ยื่นคำร้องลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๒ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ กรณีสืบเนื่องจากผู้ร้องได้ยื่นสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลโพธิพิสัย อำเภอโพธิพิสัย จังหวัดหนองคาย เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๒ ตามที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลโพธิพิสัยได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลโพธิพิสัย ในวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ โดยผู้ที่จะได้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้ จะต้องมิคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕

- ๒ -

เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลโพนพิสัยตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ร้องแล้ว เห็นว่าผู้ร้องมีคุณสมบัติครบถ้วนและเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาตำบลโพนพิสัย ในเขตเลือกตั้งที่ ๒ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ทุกประการ จึงได้ประกาศให้ผู้ร้องเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลโพนพิสัย ในเขตเลือกตั้งที่ ๒ โดยได้หมายเลข ๕

ต่อมาวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลโพนพิสัย ได้เรียกให้ผู้ร้องเข้าไปพบและแจ้งว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหนองคายแจ้งว่า ได้รับโทรสารจากคณะกรรมการการเลือกตั้งสรุปว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประชุมในคราวประชุมครั้งที่ ๑๘/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ มีมติโดยเสียงข้างมากกว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ.๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ อนุมัติให้ผู้ร้อง (ชื่อเดิม เด็กหญิง ถ้ำ เลติ) คนฉวยนอพยพขึ้นหลาน ได้สัญชาติไทย เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ ตามหนังสือที่ มท ๐๒๐๔/๑๒๘ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๕ การได้สัญชาติไทยของผู้ร้องดังกล่าว จึงมิได้เป็นการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ผู้ร้องจึงเป็นบุคคลผู้ที่ไม่มีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลโพนพิสัย เขตเลือกตั้งที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๕ มาตรา ๔๔(๑) จึงมีคำสั่งให้ถอนชื่อผู้ร้องออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลโพนพิสัย เขตเลือกตั้งที่ ๒

การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำวินิจฉัยให้เพิกถอนชื่อผู้ร้องออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวโดยใช้เหตุผลว่า ผู้ร้องมิได้เป็นบุคคลที่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ตามพระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ (๒) จึงเป็นบุคคลผู้ที่ไม่มีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิ

- ๓ -

สมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๕ มาตรา ๔๔ (๑) นั้น ผู้ร้องไม่เห็นพ้องด้วย โดยเห็นว่าสิทธิในทางการเมืองไม่สามารถจะนำเอาเชื้อชาติมาแบ่งแยกได้ แม้ผู้ร้องจะมีเชื้อชาติญวน แต่บิดามารดา รวมทั้งผู้ร้องเกิดในประเทศไทย และผู้ร้องได้ขอแปลงสัญชาติโดยได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้ได้สัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง ผู้ร้องจึงเป็นบุคคลที่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ มาตรา ๗(๒)

ผู้ร้องเห็นว่า แม้แต่พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ยังได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงจนถึงปัจจุบันเพื่อรับรองความเสมอภาคทางเชื้อชาติ ตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ บัญญัติไว้ แต่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๕ มาตรา ๔๔ (๑) บัญญัติให้ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องเป็นผู้ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดเท่านั้น โดยผู้ที่ได้สัญชาติไทยแต่มิใช่โดยการเกิด จะขาดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว และพระราชบัญญัติสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๕ มาตรา ๓๓ (๑) ยังบัญญัติให้ผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องมีเพียงสัญชาติไทยเท่านั้น ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้มีสัญชาติไทย แม้จะมีเชื้อชาติอื่นสามารถมีสิทธิเลือกตั้งได้ ถือเป็นบทบัญญัติที่ให้ความเสมอภาคแก่บุคคล ดังนั้น เมื่อคุณสมบัติของบุคคลผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นอย่างไรบุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งก็ควรจะเทียบได้เสมอกัน เพราะสิทธิการเลือกตั้งกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ก็เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกัน ดังนั้น ผู้ร้องจึงเห็นว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๕ มาตรา ๔๔ (๑) เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อหลักความเสมอภาค โดยกีดกันผู้ที่มีเชื้อชาติอื่น แม้จะมีสัญชาติไทย ไม่ให้ใช้สิทธิในทางการเมือง จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ

- ๔ -

การเลือกตั้งที่ให้เพิกถอนชื่อผู้ร้องออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลโพนพิสัย เขตเลือกตั้งที่ ๒ เป็นคำวินิจฉัยที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ

ผู้ร้องเป็นผู้ถูกละเมิดสิทธิที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ รับรองไว้ สืบเนื่องจากบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๕ มาตรา ๔๔(๑) และผู้ร้องไม่สามารถที่จะใช้สิทธิโต้แย้งได้อันเนื่องมาจากคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญได้ใช้ดุลยพินิจวินิจฉัยโดยอาศัยบทบัญญัติที่รัฐธรรมนูญรับรองให้ใช้และให้คำวินิจฉัยดังกล่าวเป็นที่สุด จึงยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๕ มาตรา ๔๔(๑) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

๒. คำวินิจฉัยสั่งการของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๔๕๔/๑/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้” และมาตรา ๒๑๒ วรรคสอง บัญญัติว่า “การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ.๒๕๕๐ ข้อ ๒๑ วรรคหนึ่ง

- ๕ -

กำหนดว่า บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้ และวรรคสอง กำหนดว่าการใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๑๑ มาตรา ๒๔๕ (๑) และมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ แล้ว เห็นว่า ผู้ที่จะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวข้างต้น ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนี้

๑. ต้องเป็นบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ อันสืบเนื่องมาจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

๒. บุคคลนั้นต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และ

๓. ต้องเป็นกรณีที่บุคคลนั้นไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว

พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า บทบัญญัติในมาตรา ๔๔(๑) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๕ ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ หรือไม่ นั้น ไม่ปรากฏว่าผู้ร้องได้ใช้สิทธิทางศาลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๕ (๑) และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) อันเป็นการใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นก่อนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ คำร้องของผู้ร้องในประเด็นนี้ จึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ.๒๕๕๐ ข้อ ๒๑ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

- ๖ -

ส่วนกรณีที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า คำวินิจฉัยสั่งการของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ให้เพิกถอนชื่อผู้ร้องออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลโพธิ์พิสัย เขตเลือกตั้งที่ ๒ อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย เป็นคำวินิจฉัยที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่นั้น เป็นกรณีที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจหรือการกระทำของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการพิจารณาวินิจฉัยคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งว่าเป็นไปตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๕ หรือไม่ ผู้ร้องมิได้ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด คำร้องในประเด็นนี้จึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ.๒๕๕๐ ข้อ ๒๑ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยได้เช่นเดียวกัน

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

- ๓ -

(คำสั่งที่ ๑๗ / ๒๕๕๒)

(นายจรูญ ภัคดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจรูญ อินทจาร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเฉลิมพล เอกอุรุ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายณรงค์ มาประณีต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ